

POHYBY

Za tajemstvím hlubinných procesů Země

Unikátní dokumentární film z expedice českých vědců za polárním kruhem bude mít premiéru 16. května na 50. ročníku festivalu Academia film Olomouc.

Vypravit se s českými geology do pustých krajů souostroví Špicberky bylo pro tvůrce dokumentu výzvou. „*Důkladná příprava byla nutná. Museli jsme se připravit na natáčení v extrémních podmínkách. Počasí k nám našťastí ale bylo velmi milosrdné,*“ říká kameraman Tomáš Kopecký. Režisérka filmu Martina Spurná dodává: „*Na strach z medvědů při natáčení zapomenete, ale neustálá zodpovědnost je na místě.*“

Čtyřčlenný výzkumný tým se pod vedením ředitele Ústavu struktury mechaniky hornin AV ČR (ÚSMH) RNDr. Josefa Stemberka, CSc. zabývá na Špicberkách již šest let měřením pohybů na tektonických zlomech a problematikou rozsáhlých skalních řícení. Spolupracuje při tom s polskými kolegy z Geofyzikálního ústavu Polské Akademie Věd, kteří spravují stanici Hornsund ležící v oblasti jihozápadních Špicberk. Česká výprava pracuje pod polárním kruhem obvykle tři až čtyři týdny v roce, po zbytek roku má monitorování osazených přístrojů na starosti polská strana, která je na stanici přítomná trvale.

Při měření geologové nachodí i najezdí stovky kilometrů na sněžných skútrech i motorových člunech. „*Základním pravidlem při přenocování ve stanu ve volné přírodě je, že minimálně jeden člověk musí hlídat a dát signál ostatním, pokud by se medvěd někde objevil. Lidé se pak pokusí medvěda nejdříve zahnat hlukem, případně signálními světlicemi. Většinou se medvěd vzdálí. Střelba na zvíře je až poslední možnost, jak se před ním zachránit,*“ vysvětluje dr. Stemberk. Divák se může do této drsné krajiny přenést, obdivovat přírodní krásy, ale také nahlédnout vědecké práci „pod pokličku“.

Pokud máte pocit, že stojíte nohama na pevné zemi, během filmu zjistíte, že tomu tak vůbec není.

První diváci shlédnou film na jeho premiéře ve čtvrtek 16. dubna 2015 v Olomouci na festivalu populárně-vědeckého dokumentárního filmu Academia Film Olomouc.

Film vyrobilo Středisko společných činností AV ČR společně s Ústavem struktury a mechaniky hornin AV ČR za finanční podpory Akademie věd ČR.

„Výzkum, který film přibližuje konkrétními aktivitami zúčastněných vědců, zapadá do úsilí Akademie věd ČR využít výsledků špičkového základního výzkumu k řešení problémů

společnosti. Monitorování a interpretace rychlých změn v důsledku ústupu ledovců na Špicberkách přispívají k prohloubení znalostí o procesech, které se podílely i na vytváření krajiny v Česku. V rámci Strategie AV21 se právě těmto problémům věnuje program Přírodní hrozby koordinovaný dr. Stemberkem,“ říká místopředseda Akademie věd ČR RNDr. Jan Šafanda CSc.

Podrobnosti o filmu: www.pohyby-film.cz

Pro informaci:

- Špicberky jsou součástí souostroví Svalbard v Severním ledovém oceánu severně od evropské pevniny. Skupina ostrovů se nachází mezi 74° a 81° severní šířky a mezi 10° a 34° východní délky. Zároveň je to nejsevernější část Norského království. Mají rozlohu 61 022 km² a žije zde 2,6 tisíc obyvatel.
- Ústav struktury a mechaniky hornin AV ČR, v. v. i. je pracoviště zaměřené na studium struktury a vlastností horninového prostředí, hornin, odvozených materiálů a speciálních kompozitních materiálů. Zkoumá přírodní i indukované jevy a procesy působící na chování, vývoj a stabilitu hornin v jejich přirozeném uložení v zemské kůře a širokou škálu anorganických a organických materiálů jak na místě, tak vytvořených v laboratorních podmínkách. Uplatňuje pokročilé monitorovací i laboratorní metody výzkumu s cílem formulovat vědecké poznatky a stanovit podmínky jejich využití v praxi.
- Středisko společných činností AV ČR je pracovištěm neziskového charakteru, jehož cílem je zajišťování infrastruktury výzkumu a vývoje a poskytování podpůrných činností zejména Akademii věd ČR a jejím pracovištím. Poskytuje služby v oblasti informačních technologií a správy budov, vydává vědecké a odborné publikace, Akademický bulletin - oficiální měsíčník AV ČR, zajišťuje popularizaci vědy a marketing, pořádání konferencí, školení a odborných seminářů i právní podporu, patentových a licenčních služeb pro pracoviště AV ČR. V jeho rámci působí také audiovizuální studio, které kromě jiného zajistilo i výrobu dokumentárního filmu Pohyby.

Pro další informace kontaktujte:

Václav Špaček
Středisko společných činností AV ČR, v. v. i.
Odbor audiovizuálních technologií, tel.: 733 690 541
e-mail: spacek@ssc.cas.cz

RNDr. Josef Stemberk, CSc.
Ústav struktury a mechaniky hornin AV ČR, v. v. i.
Oddělení inženýrské geologie, tel.: 266 009 318
e-mail: stemberk@irms.cas.cz

